

Alte Drucke

**F. IOAN. DVNS || SCOTI, || DOCTORIS SVBTILIS, || ORDINIS
MINORVM, || Theologorum omnium || PRINCIPIS, ||
Disputationes Collationales. || Nuperrime à ...**

Duns Scotus, Johannes

Venetiis, 1580

DISPVATIO. X.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150343

lis est ab intellectu apprehendere terminos. ¶ Si mediata, ergo habet medium, & sic usque ad aliquod immediatum principium deueniatur. ergo omnis complexio cuius termini in generali apprehenduntur ab intellectu aliquo, scibilis est ab eodem intellectu. ¶ Aliter vero potest sic formari ratio. omnis complexio scibilis ex terminis confuse cognitis, scibilis est ab intellectu confuse apprehendente terminos, sed hæc. Deus trinus scibilis est ex terminis confuse cognitis. ergo scibilis est a nobis apprehendentibus confuse terminos. Si vero istius syllogismi concedatur maior, & negetur minor.

CONTRA, omnis complexio necessaria ex terminis confuse cognitis, scibilis est ab intellectu confuse apprehendente terminos, sed hæc. Deus est trinus, necessaria est ex terminis confuse cognitis, quia est aliqua, vel est ut sic, & non contingens. ergo necessaria. ergo hæc. Deus est trinus, scibilis est ex terminis cognitis. maior probatur, ut prius. quia omnis complexio necessaria ex terminis confuse cognitis, est immediata, aut mediata, sicut prius argumentatum est.

DISPUTATIO. X.

Vtrum ad hoc, quod intellectus assentiat alicui vero requiratur aliquod lumen infusum.

UTRUM ad hoc, quod intellectus assentiat alicui vero requiratur aliquod lumen infusum. ¶ Quod non videtur, per rationem naturalem, cognosci-

mus, quod Deus est intellectivus, & natura intellectualis, & per consequens, quod sit natura volitiva, ex quibus etiam cognoscimus, quod sit conuersiva supra se. ¶ Ex hoc autem quod Deus est intelligens & conuersivus supra se, sequitur quod sit dicens: omne enim intellectivum conuertens se supra se, est expressivum, & per consequens dictativum, dicere enim importat notitiam expressivam luminis declarativam. ergo per rationem naturalem possumus cognoscere, quod Deus sit dicens, sed ubi est dicens, ibi est quod dicitur. ergo naturaliter possumus cognoscere, quod in Deo est dicens, & quod dicitur, sed illud quod dicitur importat relationem oppositam ad dicentem, relationes vero oppositæ non possunt esse in eodem supposito, ergo per rationem naturalem possumus cognoscere in Deo pluralitatem suppositorum: sic etiam argui potest ex parte voluntatis, quod si Deus sit natura volitiva, & conuersiva supra se quod sit spirativa, ergo sine infuso lumine, naturaliter cognoscere possumus in Deo trinitatem personarum, & si hoc verum, possumus cognoscere sine lumine infuso multo fortius quodcumque aliud. ¶ Dicitur ad hoc, & per rationem naturalem solum potest probari, quod in Deo sit dicens & quod dicitur differentia sola ratione, sed non quod differunt realiter, quemadmodum personæ differunt, sicut nec intellectus, & intellectum differunt in Deo realiter.

CONTRA, quando aliquid est sufficiens principium alicuius per rationem naturalem cognosci potest, quod in quocunque est

est illud principium sine imperfectione sui, & in dispositione, q̄ in illo etiam est principium productum, & hoc respectu producti adequati, si agat naturaliter, & uiuocet: sed memoria, unde memoria, est principium sufficiens productum verbi, & intelligo per memoriam, quemadmodum Aug. intelligit totum, quod concurret ad productionem verbi, vt memoriam adequatam per obiectum. sic enim accipiendo memoriam ipsam, unde memoria, est sufficiens principium productum verbi, non inquantum est ex nihilo, nec inquantum est ens habens imperfectionem, quia tunc quodlibet aliud imperfectum posset producere, sed sicut calor non inquantum est ex nihilo, nec inquantum hēt imperfectionem, sed inquantum calor est principium calefaciendi. sic memoria inquantum memoria est principium producendi verbum, ergo in quocunque est memoria sufficiens habens obiectum sibi præsens, in illo erit sufficiens principium producendi productum adequatum, cū agat naturaliter, ergo cum in Deo sit intellectus habens obiectum sibi præsens, & ita memoria sine imperfectione per naturalem rationem cognosci potest, q̄ in Deo sit principium sufficiens productum producti adequati, sed nihil est adequatum memoria Dei, nisi infinitum, ergo per rationem naturalem concludi potest q̄ Deus producit Deū, & sic per consequens, q̄ in Deo sint plura supposita, & hæc ratio etiam valet ad principale.

¶ Præterea arguitur per rationem præcedentis collationis. ¶ Omne necessarium cuius termini pos-

sunt naturaliter apprehendi ab intellectu, potest ab eodē intellectu apprehendi, vel vt principium, vel vt conclusio, quantumcunque termini confuse apprehendunt, nec sunt extrema illius propositionis necessaria, sed cuiuslibet necessarij, & crediti, vt huiusmodi, Deum esse vnum, & vnum, termini possunt naturaliter ab intellectu nostro apprehendi, licet confuse, vt sunt extrema propositionis, aliter complexio non posset credi. ergo quodlibet necessarium potest in lumine naturali apprehendi ab intellectu, siue in lumine infuso, assumpta prius, probata est.

¶ Præterea, omnis forma que propter sui nobilitatem, & dignitatem producibilis est a Deo solo, perfectior est, quam producibilis ab ente creato, quia si igitur agens creatum potest in formam perfectiorem, ergo repugnat virtuti creatæ illam formam producere, quæ a solo Deo producibilis est. patet igitur maior, sed si oportet ponere lumen infusum, vt lumen fidei, illa solum producibilis est a Deo. ergo est forma nobilior, quam forma quecūque producibilis ab agente creato, & sic fides esset nobilior, quam scientia: quod est contra Hugonem de sacramentis, vbi dicitur, q̄ fides est media inter scientiam, & opinionem.

¶ P R A E T E R E A, non maior certitudo in actu credendi per habitum infusum potest haberi de aliquo obiecto credibili, quam per actum credendi fidei acquisite, ideo non requiritur lumen fidei infusum, vt in isto lumine intellectus firmiter adhæreat in cognoscendo aliquod obiectum, probatio antecedens

Dispūat. D tis,

ues. gub.
vltima act
vltima act
vltima act

Hugo de
sacramen
tis.

tis, non maior certitudo est in actu aliquo dependere ab alio, quam sit in illo a quo dependet, sed actus credendi fidei infusa dependet ab actu fidei acquisita, & fide acquisita. Nam puer baptizatus licet habeat fidem infusam, non tamen propter hoc potest actum credendi elicere, sed solum, quando acquisierit sibi fidem acquisita credendo predicanti, & dicenti articulos.

Aug. contra epistolam fundamenti.

¶ Vnde Augustinus contra epistolam fundamenti, non credo eundem gelio, nisi quia credo ecclesie catholicae, a qua acquiritur fides de credendis. ergo non maior certitudo est in actu fidei infuse, quam acquisita, ergo frustra ponitur lumen fidei infusa ad intelligendum aliquod verum, cum sufficiat fides acquisita.

¶ Hæc ratio fuit contra dictum respondentis, dicentis, quod non sufficit fides acquisita, quia illa innititur ei, qui potest fallere, & falli, sed fides infusa illi, qui non potest fallere, nec falli.

P R A T E R E A, quilibet theologus fatetur, quod potest ostendere naturaliter fidem suam non esse impossibilem, nec illa esse impossibilia, quæ credimus, dum potest soluere rationes in contrarium, fidem impugnantes. sed quod non est impossibile, est possibile. ergo theologus potest ostendere per rationem naturalem, & probare omnia credibilia esse possibilia, ut Deus esse trinum. sed cum in diuinis non sit potentia ad vtrumlibet, ergo per rationem naturalem potest concludere, quod Deus esse trinum & vnum est possibile necessarium, & sic de alijs. ergo &c.

P R A T E R E A cum sint
s. Met. tria genera relationum ex *s. Me.*

& in diuinis non sit relatio per modum numeri, quia ibi non est continuum, unde cauetur numerus. Nec etiam relatio per modum mensuræ & mensurati, quia scientia non mensuratur ab aliquo, quia non cauatur, nec ab aliquo extra, nec ab aliquo intra. ergo relinquatur, quod ibi sit relatio per modum actiui & passivi, producentis & producti, ut sic essentia diuina ut est sub vna relatione actiuitatis, constituat vnum suppositum, & eadem essentia sub eadem ratione opposita aliud suppositum.

P R A T E R E A, in per se ordinatis, sicut simpliciter ad simpliciter, & maius ad maius, sic maximum ad maximum, si verum potest cognosci ab intellectu nostro. ergo magis verum, magis cognoscitur ab intellectu nostro, & maxime verum, maxime potest cognosci ab eodem intellectu sine aliquo lumine infuso. ergo &c. Nec valet dicere, quod consideratio tenet in his quæ sunt in eodem genere, quia etiam tenet in analogis, ut si calor parvus potest producere calidum, si virtus caloris maior esset in alio, quam prior, magis calidum potest producere: sic etiam, cum sapientia sic scientia perfectior, perfectius verum illa potest cognoscere.

P R A T E R E A, fides est quedam forma, quæ obscure se præsentat Deum. & ita est forma imperfectior. ergo non repugnat, quod cauatur creatura rationalis, quæ includat perfectionem illius, ergo talis creatura ex puris naturalibus potest omnem credibile cognoscere, & firmiter assentire. ergo &c.